

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 1996/8
KARAR NO : 1996/55

ÖZET : Fiskobirlik'te daire müdürlüğü görevinde çalışan davacının, Personel Yönetmeliğinin 116. ve İş Yasası'nın 13. maddelerine dayanılarak re'sen emekli edilmesi işleminin iptali istemiyle açtığı davanın adli yargı yerinde çözümlenmesinin gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A.Talip Gülen
Davalı : Fındık Tarım Satış Kooperatifleri Birliği
Genel Müdürlüğü-GİRESUN

O L A Y : Davacı, Fındık Tarım Satış Kooperatifleri Birliği Genel Müdürlüğünde Bütçe-Plân ve İştirakler Müdürlüğü görevinde çalışmakta iken, idare tarafından Personel Yönetmeliğinin 116. ve İş Yasası'nın 13. maddesi uyarınca, resen emekli edilmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle 29.6.1995 tarihinde idari yargı yerinde dava açmıştır.

Davalı idare savunmasında görev itirazında bulunmuş, TRABZON İDARE MAHKEMESİ; 21.9.1995 gün ve 1007 sayıyla, davanın idari işlemlerle ilgili olduğu gerekçesiyle ve Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 92/21-22 sayılı kararına dayanarak görevlilik kararı vermiş, davalı idarenin görev itirazına ilişkin 23.10.1995 tarihli dilekçesi ile dosyayı Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına göndermiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI; 19.12.1995 gün ve 115614 sayılı düşünce yazısıyla, 2247 sayılı Yasa'nın 10. maddesi uyarınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarmış; Danıştay Başsavcılığının, davanın çözümünün idari yargı yerinin görevine girdiği yolundaki 24.1.1996 gün ve 8-6-G sayılı düşünce yazıları da alınarak dosyaya konulmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE : Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü, Selçuk Tüzün'un Başkanlığında, O.Hulusi Mustafaoğlu, Süleyman Sezen, Nursel Aymakoğlu, Zafer Kantarcıoğlu, Dr.Erol Alpar ve Ertuğrul Taka'nın katılmaları ile yaptığı 18.3.1996 günlü toplantıda, raportör Hâkim Ayten Anıl'ın raporu ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının, anlaşmazlığın adli yargı yerinde çözümlenmesi yönünde; Danıştay Başsavcılığının, davanın idari yargının görevine girdiği şeklindeki düşünceleri ve dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Savcı İsmet Gökalp ile Danıştay Savcısı yerine katılan Savcı Sinan Yörükoğlu'nun yazılı düşünceler doğrultusundaki sözlü açıklamaları da alındıktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Dava, davalı işyerinde, daire müdürü görevi yapmaktayken resen emekliye sevk edilmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

Anayasa'nın 171. maddesinde: Devletin milli ekonominin yararlarını dikkate alarak, öncelikle, üretimin artırılmasını ve tüketicinin korunmasını amaçlayan kooperatifçiliğin gelişmesini sağlayacak tedbirleri alacağı ve kooperatiflerin Devletin her türlü kontrol ve denetiminde olduğu belirtilmiştir.

Kooperatifler de diğer özel hukuk tüzel kişileri gibi önce-leri Medeni Kanun ve Ticaret Kanunu Hükümlerine göre kurulup faaliyet göstermekteyken, toplumun durum ve gereksinimleri nedeniyle 21.10.1934 tarihinde 2834 sayılı "Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri Hakkında Kanun" kabul edilmiş ve bu Kanun da 30.4.1985 günlü, 3186 sayılı Tarım Satış Kooperatifleri Birliklerinin Kuruluşu Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunla geniş ölçüde değiştirilerek kapsamına giren kooperatifler kamu tüzel kişilerinin statüsüne yaklaştırılmışlardır. Bu husus 3186 sayılı Kanuna karşı açılan iptal davası dolayısıyla Anayasa Mahkemesince verilen 17.5.1987 gün, 19463 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 26.6.1986 gün ve E.85/9, K.86/14 sayılı red kararında da hukuki dayanaklarıyla geniş ölçüde belirtilmiş bulunmaktadır.

Ancak, 3186 sayılı Kuruluş Yasası'nın 11. maddesinde ve bu Yasaya göre düzenlenen ana sözleşmenin 39. maddesindeki: Birliklerde imzaya yetkili personelin, genel müdürün teklifi ve yönetim kurulunun kararı ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığının onayı ile atanacağı ve atama ve görevden alma ve diğer özlük haklarının kazanılma ve kaybında da aynı yolun izleneceğine ilişkin hüküm, 30.12.1993 gün ve 21804 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 3947 sayılı Yasa'nın 4. maddesi ile değiştirilerek; imzaya yetkili personelin atamasında bakanlığın onayı kaldırılmış, genel müdürün teklifi, yönetim kurulu kararı ile yapılması kabul edilmiştir. Bu durumda atama ve görevden alma konusunda Bakanlık ilişkisi kalkmış, yani Bakanlığın vesayet görevi azaltılmıştır.

Dava konusu göreve son verme yazısında davacının Personel Yönetmeliğinin 116. maddesi ve İş Yasasının 13. maddeleri uyarınca kıdem, ihbar ve sair hakları ödenmek suretiyle iş akdinin sona erdirildiği bildirilmiştir. Personel Yönetmeliğinin 116. maddesinde: "İş Kanununun kabul ettiği bildirimsiz fesih sebepleri bulunmasa dahi, çalıştırılmasında yarar görülmeyen personelin görevine, atamadaki usule uyularak ve yasal hakları ödenmek suretiyle her zaman son verilebilir." denilmektedir. Olayda, göreve son verme işlemi İş Yasası hükümlerine dayandırılmış, kıdem tazminatı, ihbar öneli İş Yasasına göre ödenmiştir.

5521 sayılı İş Mahkemeleri Yasası'nın 1. maddesinde İş Yasasına dayanan her türlü hak iddialarından doğan hukuk uyuşmazlıklarının iş mahkemelerinde çözümleneceği belirtilmiştir.

İdare Mahkemesi kararında sözü edilen Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 91/21-22 sayılı kararında, görev değişikliği yapılan görevlinin atama ve görevden alma işleminde Bakanlık onayının bulunması, işlemin niteliğini değiştirdiğinden idari yargı görevli görülmüştür.

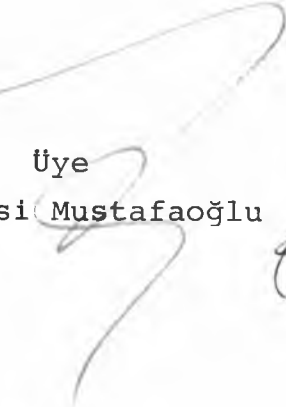
Açıklanan nedenlerle davalı kooperatifin kamu kurumu niteliği bulursa bile, görevli yargı yerinin tayininde kurumun durumu değil, çalışanın niteliği öncelik gösterdiğinden davacının işçi statüsünde çalışmış olması, iş akdinin 1475 sayılı İş Yasası'nın 13. maddesine dayanılarak feshedilmiş bulunması karşısında, davanın görüm ve çözümünün adli yargının görevine girdiği, bu nedenle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 2247 sayılı Yasa'nın 10. maddesi uyarınca yaptığı başvurunun kabulü ile Trabzon İdare Mahkemesinin görevlilik kararının kaldırılması gerekmektedir.

SONUÇ : Anlaşmazlığın, niteliğine göre davanın çözümü adli yargının görev alanına girdiğinden, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının başvurusunun kabulüyle Trabzon İdare Mahkemesinin 21.9.1995 gün ve 1007 sayılı görevlilik kararının kaldırılmasına üyelerden Nursel Aymakoğlu ve Zafer Kantarcıoğlu'nun karşı oyları ve oyçokluğuyla, 18.3.1996 gününde kesin olarak karar verildi.

Başkan
Selçuk TÜZÜN



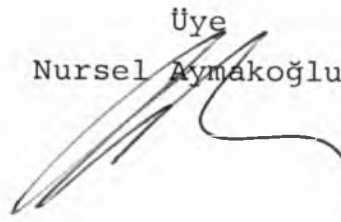
Üye
O.Hulusi Mustafaoğlu



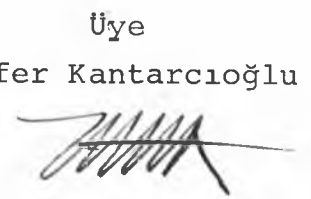
Üye
Süleyman Sezen



Üye
Nursel Aymakoğlu



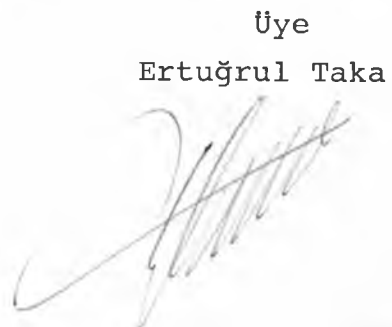
Üye
Zafer Kantarcıoğlu



Üye
Dr.Erol Alpar



Üye
Ertuğrul Taka



UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
Esas No: 1996/8
Karar No: 1996/55

- K A R Ş I O Y -

Fındık Tarım Satış Kooperatifleri Birliğinde bütçe-plan iştirakler müdürü görevinde iken emeklilik nedeniyle hizmet akdi feshedilen davacı, bu işlemin iptali istemiyle dava açmıştır.

Uyuşmazlık bu davanın hangi yargı yerinde görüleceği hususuna ilişkindir. Bu hususu çözmek için Fiskobirliğin hukuki statüsü ile davacının statüsünün saptanması gerekmektedir.

3186 sayılı Kanun kapsamında bulunan Fiskobirlik özel hukuk hükümlerine göre kurulmuş olmakla birlikte, anılan yasa ile statüsü kamu tüzel kişilerinin statüsüne yaklaştırılmıştır. 3186 sayılı kanuna karşı açılan iptal davası dolayısıyla Anayasa Mahkemesince verilen 26.6.1986 gün ve 14 sayılı kararda da bu husus belirtilmiş bulunmaktadır.

Davacının durumuna gelince;

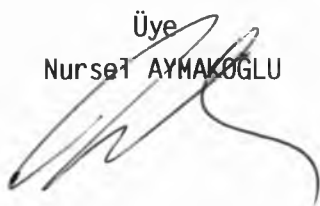
Davalı birlikte bütçe-plan iştirakler müdürü olarak görev yapmakta olan davacı, Birlik Yönetim Kurulu kararıyla ve personel yönetmeliğinin 116. maddesi uyarınca resen emekliye sevk edilmiştir.

Davacı, Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri Personel Yönetmeliğine tabi olarak çalışmakta olup, dava konusu işlem de bu yönetmeliğin 116. maddesi uyarınca tesis edilmiştir.

Anılan Yönetmeliğin (kapsam) başlıklı 2. maddesi, bu yönetmeliğin, Toplu iş sözleşmesine bağlı olmayan personele uygulanacağını açıkça ifade etmektedir. Bu yönetmelik, idarenin kamu gücüne dayalı olarak düzenlediği bir yönetmektir. Davacı da bu yönetmeliğe tabi, asli, sürekli bir kamu hizmeti görmektedir. Bu itibarla, her ne kadar bir hizmet sözleşmesiyle çalışmakta ise de, hukuki statüsü itibarıyla adı geçen 1475 sayılı İş Kanununa tabi, işçi olduğunun kabulü mümkün değildir.

Açıldığı üzere, bu davanın idari yargı yerinde çözümlenmesi gerekeceği düşüncesiyle karara karşıyız.

Üye
Nurset AYMAKÖĞLU



Üye
Zafer KANTARCIÖĞLU

